

INFORMACE Z ÚŘADU

Malířova píseň

Mám plátno před sebou a svůj rodný kraj,
i štětec připraven a barvy na paletě.
Před tebou, kraji milý, nejdražší v celém světě,
skláním se s pokorou jak květy na třezalce,
tvůj obzor líbá v dálce obloha rozklenutá
a já se zachvívám jak osikový list.

Kéž bych už, kraji můj, v tvých barvách uměl číst,
číst tvoji věrnou tíhu, číst i tvůj smavý jas,
k tobě se vracet budu vždy zas a zas.
Vracet se s pokorou, rozkládat plátna svoje
nejen stát před tebou, kéž cele do tebe se vnořit smím
byl jsi mou kolébkou – budeš i hrobem mým.

Vlastimil Kozák

Vážení občané, přátelé.

Ve dnech 22. až 30. září vyvrcholí oslavy výročí 725 let od první prokazatelné písemné zmínky o obci Šumvald. Ve svých schránkách jste našli podrobný program, který jsme se snažili koncipovat tak, aby zaujal všechny věkové kategorie a především důstojně připomenul letošní významné výročí naší vesnice.

Přijměte mé pozvání a přijďte se podívat, co pro Vás obec a kulturní komise společně s dalšími obětavými spolupracovníky přichystali.

Jsem přesvědčen, že přátelská setkání, jež započala již v květnové části oslav a setkala se jednoznačně s kladným ohlasem, budou pokračovat ve stejném duchu i v zářijových dnech.

Ing. Josef Šenk, starosta obce

Pošta Šumvald mění provozní dobu

Pošta Šumvald mění od 1. října 2012 hodiny pro veřejnost. Nová provozní doba je uvedena v tabulce. Pokud budete mít námítky k této změně, svůj návrh oznamte na obecním úřadě do 31. října. Vaše připomínky budou dále konzultovány s vedením pošty a pokud dojde k dalším změnám provozní doby, budou Vám včas oznámeny.

Návrh změny hodin pro veřejnost pošty Šumvald u Uničova od 1.10.2012

	Současné hodiny pro veřejnost		Hodiny pro veřejnost od 1.10.2012	
pondělí	8.00 - 12.00	13.00 - 16.00	8.00 - 11.00	14.00 - 16.00
úterý	8.00 - 12.00	13.00 - 15.00	8.00 - 11.00	14.00 - 16.00
středa	8.00 - 12.00	13.00 - 16.00	8.00 - 11.00	14.00 - 17.00
čtvrtek	8.00 - 12.00	13.00 - 15.00	8.00 - 11.00	14.00 - 16.00
pátek	8.00 - 12.00	13.00 - 15.00	8.00 - 11.00	14.00 - 16.00

SPOLEČENSKÁ RUBRIKA

V září 2012 oslaví významné životní jubileum tito občané Šumvaldu:

Guxová Marie, č. 241	15. 9.	84 roků
Poštulková Ludmila, č. 311	30. 9.	82 roků
Brachtlová Emilie, č. 29	8. 9.	79 roků
Štencel Jaromír, č. 333	26. 9.	78 roků
Popelková Božena, č. 357	30. 9.	74 roků
Šenková Emilie, č. 337	10. 9.	74 roků
Svoboda Karel, č. 415	18. 9.	73 roků
Urbášek Antonín, č. 343	5. 9.	71 roků
Bartoňková Zdenka, č. 341	30. 9.	66 roků
Smrčková Jiřina, č. 270	26. 9.	64 roků

Straka Jaromír, č. 350	17. 9.	64 roků
Kyselý Jiří, č. 282	6. 9.	63 roků
Brachtlová Božena, č. 167	24. 9.	62 roků
Kupková Zdenka, č. 16	4. 9.	60 roků
Koňárková Marie, č. 172	30. 9.	60 roků
Jenáček Oldřich, č. 412	3. 9.	55 roků
Blechtová Ludmila, č. 387	16. 9.	55 roků
Krajčová Ludmila, č. 389	18. 9.	52 roků
Ransdorfová Dana, č. 330	7. 9.	51 roků
Krestýn Stanislav, č. 382	24. 9.	51 roků

Břevence:

Berka Ladislav, č. 19	5. 9.	79 roků
Buška Ludevít, č. 32	18. 9.	78 roků
Ptáček Jan, č. 13	29. 9.	73 roků
Kobylka Vladimír, č. 89	30. 9.	63 roků

Kobylková Marie, č. 89	1. 9.	60 roků
Ospálková Svatava, č. 88	18. 9.	58 roků
Ryšánková Irena, č. 102	2. 9.	58 roků
Tužická Marie, č. 6	25. 9.	55 roků

Redakce Šumvaldských novin přeje všem jubilantům dobré zdraví a hojnost životní pohody!

V měsíci červenci se narodil Milánek Polc, Šumvald č. 37.

PODĚKOVÁNÍ

Rodina Chlebníčková děkuje za projevená slova soustrasti a květinové dary při posledním rozloučení s panem Aloisem Chlebníčkem.

Zarmoucená rodina děkuje za květinové dary a projevená slova soustrasti při posledním rozloučení s panem Milanem Pešátem.

INFORMACE Z ÚŘADU - pokračování

Vandalismus v obci

Upozorňujeme občany, že se v poslední době v obci rozmáhá vandalismus a stále častěji řešíme problém spojený s krádežemi mobiliáře. Jen namátkou jmenujme události za poslední 3 měsíce:

- * Vyvrácená turistická mapa u odbočky k mateřské škole. Druhý den byla mapa opravena a silněji ukotvena, bohužel však následující den opět vyvrácena a poničena tak, že musela být dočasně odstraněna.
- * Poničené herní prvky na dětském hřišti u mateřské školy. Šetřením obce bylo zjištěno, že se zde schází místní omladina, která jednak po sobě zanechává nepořádek, ale taktéž ničí herní prvky a vysazené stromky.
- * Odcizený odpadkový koš u studánky v Břevenci a zapálená informační mapa. I přesto, že byl koš betonový, poměrně mohutný a šrouby připevněný k základové patce, došlo k jeho odcizení.
- * Rozebrané a částečně odcizené odpočinkové posezení u studánky v Břevenci. Ani ne 2 měsíce od první krádeže odpadkového koše došlo k rozmontování a krádeži posezení.

Mrzí nás, že nemalé finanční prostředky vynakládané do veřejného prostranství v obci jsou takto znehodnocovány. Vážte si, prosím, pěkných věcí kolem sebe! V případě, že budete svědky podezřelého chování, ihned volejte Policii ČR na lince 158.

(vedení obce)

KULTURA

Výtvarné tvoření popáté

Pracovní setkání zájemců o ARANŽOVÁNÍ SUŠIN se uskuteční **v sobotu 15. září 2012** v zasedací místnosti Obecního úřadu v Šumvaldě **od 14:00 hodin**. Přineste si: vhodnou nádobu k umístění sušených květů a plodů, sušený materiál (květy, trávy, plody, doplňky), aranžovací hmotu Oasis, nožik, nůžky, popř. drátky. Lektorka bude mít připravenou tavnou pistoli, literaturu a motivy k aranžování.

Výsledky práce z pěti lekcí VÝTVARNÉHO TVOŘENÍ chceme vyzdobit sokolský stadion při oslavě 725 let obce Šumvald. Sběr a instalace Vámi zapůjčených výrobků se uskuteční v sobotu 22. září od 9:00 hodin do 10:00 hodin na stadioně. I Vámi zhotovené dílko se tak stane součástí výstavy s názvem "Kouzlo květin".

(kulturní komise)

Motokrosově závody v Loučské kotlině již 7. 10. 2012

Mezinárodní mistrovství ČR v motokrosu se uskuteční v Loučské kotlině v neděli 7. října 2012 za účasti nejlepších motokrosařů ve třídách MX2, VETERÁN a OPEN. Tréninky budou probíhat od 8:00 hodin, start závodu je ve 12:40 hodin.

Výstavka na faře

V měsíci září proběhne i letos na šumvaldské faře, na jednom z mála možných míst pro šumvaldské muzeum, jež je před rekonstrukcí, výstavka. Naváže na obdobnou akci z loňského roku, jež se mohla uskutečnit jen díky laskavé pomoci a podpoře řady brigádníků a dobrovolníků, za přispění Obecního úřadu i logistické podpory ze strany základní školy.

Letošní témata zahrnují:

- Cyrilometodějské výročí a Šumvald (příprava na výročí 1150 let od příchodu Konstantina a Metoděje na Moravu r. 863)
- Šumvald dříve (fotografie Jaroslava Konečného, oběti 2. sv. války, z let kolem r. 1940 a učitele Jindřicha Kasala z r. 1961)
- Zabrání Dvora jako předzvěst zabránění 34 usedlostí za 2. sv. v. – 71 let
- Aleš Balcárek – 150 let od úmrtí
- Společnost Alše Balcárka – 75 let od založení
- Jan Kouřil, kronikář obce – 111 let od narození
- Leopold Šrubař, varhaník a učitel hudby – 120 let od narození, 40 let od úmrtí
- Sokol – 101 let šumvaldské jednoty
- a další

Veřejnost se bude moci seznámit s některými málo známými či dosud v Šumvaldě neznámými materiály, publikacemi a fotografiemi z několika rodinných archivů. K dispozici ve fotokopii bude Pamětní kniha farnosti šumvaldské z r. 1897, Kronika úsovského panství Jakuba Lolka a jiné.

Výstavka bude otevřena každou zářijovou sobotu a neděli a ve státní svátek 28.9. od 15-17 hod. Možné rozšíření této doby bude aktuálně vyvěšeno na faře a oznámeno místním rozhlasem.

Vstupné dobrovolné. Srdečně zvou pořadatelé ze šumvaldské farnosti.

(Jaroslava Čajová)

PŘÍSPĚVKOVÉ A ZÁJMOVÉ ORGANIZACE

4. října 2012 zahajujeme CVIČENÍ PILATES, KONDIČNÍ A ZDRAVOTNÍ CVIČENÍ. Budeme se scházet pravidelně každý čtvrtek v 19:00 hodin v tělocvičně ZŠ Šumvald.

S sebou si přineste pohodlný oděv, dostatek tekutin, chuť cvičit a dobrou náladu.

Poplatek:

60 minut / 30,00 Kč.

Permanentka:

10 vstupů / 250,00 Kč.

30 vstupů / 450,00 Kč.

Na viděnou v tělocvičně se těší cvičitelka Alena.

Hasičské závody v Břevenci

Prvního července se uskutečnily na hřišti v Břevenci další hasičské závody v požárním útoku mužů a žen, tentokrát zařazené do seriálu HANÁCKÉ EXTRALIGY 2012. Celkem se na start postavilo 37 družstev, z toho 28 v mužské a 9 v ženské kategorii.

V mužské kategorii zvítězilo družstvo Dětkovice A, na druhém místě byl Plinkout a třetí Mostkov. Domáci Břevenec byl čtvrtý. V ženské kategorii si vítězství odvezla děvčata z Loučan, druhá byla děvčata z Dětkovic a třetí z Troubelic.

Hasiči Břevenec děkují sponzorům za podporu a všem, kteří se podíleli na uspořádání závodu.

(hasiči Břevenec)

Prázdniny na sletu

V letošním roce si sokolové (a nejen oni) připomínají 150. výročí založení Sokola. V prvním prázdninovém týdnu vyvrcholily oslavy tohoto výročí XV. Vsesokolským sletem. Vsesokolský slet – to byl průvod pražskými ulicemi, pódiové skladby na náměstích, rozličná divadelní představení, atletické soutěže a zejména česká specialita – předvedení hromadných skladeb. Ve dvou hlavních programových blocích 17ti hromadných skladeb se prezentovaly také skladby hostů – 2 skladby České asociace sportu pro všechny (ČASPV) „Mezi hvězdami“ a „Prázdniny“, skladba „My a My“ slovenských sokolů, 2 skladby dánské výpravy. Hosté, nejen sokolové, z celého světa, nacvičili a vystupovali téměř ve všech skladbách, v největším počtu ve skladbě věrné gardy „Jen pro ten dnešní den“.

Letošní slet byl čtvrtým v pořadí, na kterém ve skladbách ČASPV vystupovaly ženy SK Šumvald. Skladba „Prázdniny“ byla vytvořena pro Světovou gymnastařdu 2011, kde byla také poprvé předvedena. Pro letošní slet musela být, dle přání pořadatelů, upravena. Jednalo se hlavně o její výrazné zkrácení. Oproti původní verzi, kterou jste mohli vidět například na loňské tělovýchovné akademii v Šumvaldě upravenou pro 27 cvičících žen a mužů, se zkrácená verze musela vejít do 9 minut. Autoři proto „vypustili“ celou první část a výrazně zkrátily spojovací motivy mezi jednotlivými písněmi. Poznali jste to? A to největší „překvápko“ všechny teprve čekalo. Ve čtvrtek 5. července večer, když už se cvičenci sjížděli k SYNOT TIP Aréně, kde se vystoupení hromadných skladeb konala, nebe nad Prahou zčernalo a přihnala se nefalšovaná letní bouřka, kdy

blesk stíhal blesk, a z oblohy se bez konce lily proudy vody. V prvních chvílích určitě všechny zúčastněné přepadly obavy. Stalo se ale něco nečekaného – voda, vítr, blesky nejen že nikoho nenaštvaly, ale naopak, jako by celou situaci odlehčily, jako by spláchly trému a nervozitu, jako by si cvičenci řekli: „No a co? My na to máme. To zvládnem!“ A zvládli. Všichni. Věrná garda to „schytala“ nejvíc. Ale také po celou dobu, kdy na seřadiště, do brány borců a na cvičební plochu nastupovali „prázdnináři“, byl déšť velmi silný. Během skladby ustával, vítr se tišil, hromy doznívaly. Ženy s prachovkami vymetly všechny zlořády světa, tak jak to zpívá v jedné z písní (James Bond), na kterou se skladba Prázdniny cvičila, božský Karel.

Co napsat na konec? Dovolím si použít pár slov z dopisu autorky skladby Prázdniny Vilmy Novotné, adresovaného cvičencům skladby:

„... konce nejsou moc oblíbené, i když pohádka dopadne šťastně. Skončil příběh skladby Prázdniny, hezký zmoklý účet nám vystavili tleskající diváci. Byli jste prostě skvělí! Loučení není na místě ... Jestli budeme mít v sobě dost lásky, elánu, optimismu, tolerance a fantazie, jestli do mošničky našetříme dost zlatých penízků, jestli neztratíme naději, že společně nám může být zase fajn, určitě nás neminou nová setkávání a snad i další vystupování. Svět je kulatý, pěkně se točí, co se tak zatočit s ním!...“

Myslím, že výše uvedeným je řečeno všechno, co jsme měli a máme na srdci nejen my, „prázdnináři“, ale všichni, kdo se sletových slavností jakkoliv zúčastnili.

(Karla Bartoňková, SK Šumvald)

Vážené Obecní zastupitelstvo, vážení občané,

zdravím vás v těchto dnech a přeji vám všem velkou dávku zdraví a také hodně Božího požehnání. Jsem moc ráda, že váš Obecní úřad nám pomáhá každým rokem překonat naše finanční a existenční problémy. Ze srdce děkuji panu starostovi a zastupitelstvu za vstřícnost a pochopení pro naši nelehkou a často fyzicky náročnou práci.

Charita je nestátní nezisková organizace a je financována z Ministerstva práce a sociálních věcí, Nadací, finančních darů od OÚ, firem, sponzorů a jednotlivých fyzických osob. Děkuji všem těm, kteří si uvědomují, že práce charitních pracovníků není jednoduchá a často vyžaduje velkou dávku trpělivosti, obětavosti a pokory.

Ráda bych vás postupně informovala o službách, které naše charitní středisko Uničov provozuje. Jsou to tyto zdravotní a sociální služby:

CHPS – charitní ošetřovatelská služba, domácí hospicová péče

CHPS – charitní pečovatelská služba

NDC – Nízkoprahové denní centrum SCHOD

Dobrovolníci uničovské charity

Tento úvodní článek slouží k navázání kontaktu s vámi, vážení občané. Prosím dovolte mi, abych vás v některém z dalších vydáních obecního zpravodaje informovala o našich službách, které provozujeme. Dnes začnu práci našich sestřiček. Velmi ocením vaše podněty, otázky, návrhy a připomínky k naší charitní činnosti, které povedou k vzájemnému poznání a ke spokojenosti nás všech. Zdraví a hodně sluníčka a radosti v srdíčku přeje za Charitu Šternberk – středisko Uničov

Bc. Alena Charouzová
Vedoucí Charity – střediska Uničov
manager@sternberk.charita.cz
585 054 519
739 500 407

CHOS – CHARITNÍ OŠETŘOVATELSKÁ SLUŽBA, DOMÁCÍ HOSPICOVÁ PÉČE

Staniční sestra střediska Uničov: Dana Vyhliďalová, 585 054 519, 733 755 927, chos.unicov@sternberk.charita.cz

Poslání projektu:

Posláním domácí péče je zajistit v rámci primární péče, ve vlastním sociálním prostředí, kvalitní odbornou zdravotní péči indikovanou lékařem a hrazenou veřejným zdravotním pojištěním. Domácí hospicová péče nemocným nabízí zajištění paliativní, symptomatické léčby. Tato léčba je zaměřena na zvýšení kvality života těžce nemocného člověka, který trpí nevy léčitelnou chorobou v pokročilém či terminálním stadiu a není nutná nemocniční léčba. Jejím cílem není vyléčit či prodloužit život, ale zmírnit nežádoucí příznaky onemocnění. Součástí péče je i pomoc duchovní a sociální.

Cíl projektu:

Cílem projektu je umožnit uživatelům žít ve vlastním přirozeném prostředí, zajistit komplexní zdravotní péči, péči o nevy léčitelně nemocné a umírající, poskytnout všestrannou podporu rodinám nemocných. Zapůjčování zdravotních a kompenzačních pomůcek.

Provozní doba: nepřetržitě, 7dnů v týdnu, 24 hod. denně, 365 dní v roce

Zdravotní sestry pracující v naší domácí zdravotní službě jsou registrované pod MZDR, podle zákona 96/2004Sb. Kontinálně se vzdělávají a doplňují si kvalifikaci v oboru Zdravotní sestra, aby mohly našim klientům ulehčovat a dle našich možností

zlepšovat kvalitu života našim pacientům ve stáří a nemoci, tak jak o tom hovoří naše poslání - utěšovat, pomáhat a podporovat..... každý den.

Příklady péče poskytované našim klientům v roce 2011:

- ošetrovatelská rehabilitace
- odběry biologického materiálu
- aplikace injekcí, klyzmatu, opiátů
- nácvik a zaučení samostatné aplikace Inzulinu
- sledování fyziologických funkcí
- péče o stomie všeho druhu, cévkování a péče o močové katetry
- prevence a léčba dekubitů, převazy kožních defektů a pooperačních ran
- ošetrování těžce nemocných v terminálním stadiu života

Počet klientů: 130

Počet návštěv: 8526

Počet výkonů: 8829

Výsledek hospodaření za rok 2011:

náklady: 1 608.986,87

výnosy: 1 620.753,36

hospodářský výsledek: 11.766,49

(Bc. Alena Charouzová)

ZAJÍMAVOSTI, STATISTIKA ....

Pozorování počasí v červenci 2012

Po velmi teplé první dekádě s prům. 25°C (N=19,3°C) následovala druhá chladnější půl stupně pod normálem, třetí dekáda byla opět teplejší (2,5°C nad norm.). **Průměrná teplota července 21,9°C** byla o 2,6°C nad normálem. Maximum teploty 33°C bylo naměřeno 1/7, na minimum 11,6 °C poklesla teplota 13/7. Nejteplejším dnem s průměrem 27,3°C byl 3/7, nejchladnějším 23/7 s prům. 15,7°C. Červenec měl 10 dnů letních, 7 tropických a 12 s tropickou nocí.

Na srážky byl červenec bohatý, spadlo 111,9 mm, což je 143,5% normálu (N=78mm). Největší denní srážky 27,5 mm spadly 26/7 s kroupami. Červenec měl 3 dny s mlhou, 12 s bouřkou, 6 dnů jasných, 4 zamračené a 21 oblačných. Vítr váł ze SZ 12-krát, z JZ 9-krát a z JV 8-krát.

(Mgr. Miloslav Makas)

Pozorování počasí v srpnu 2012

Po velmi teplé první dekádě s průměrem 23,5°C (N=18,6°C), následovaly 2 mírnější dekády (20°C a 21,4°C), ale teplejší než padesátiletý průměr. **Průměrná teplota srpna 21,6°C** byla o 3°C teplejší než dlouhodobý průměr a byla druhou nejteplejší srpnovou teplotou za srpnem roku 1992 (23°C). Na maximum 30,7°C vystoupila teplota 6. a 20. srpna, na minimum 10,2°C poklesla 14. srpna. Nejteplejším dnem s průměrem 26,9°C byl 6/8, nejchladnějším 13/8 s 16,6°C. Srpen měl 20 letních dnů, z toho 4 tropické a 3 tropické noci. Srpen měl 12 dnů jasných, 18 oblačných a 1 zamračený. Jednou byla bouřka a jednou byla mlha.

Nejvyšší srážky 42 mm s bouřkou spadly 6/8, celkem měl srpen 87,9 mm srážek (což bylo 125,6% průměru). Vítr váł 15-krát z JV, 6-krát z JZ, 7-krát z SZ a 1-krát ze SV a 2-krát z J.

(Mgr. Miloslav Makas)

NĚCO Z HISTORIE ...

725 let Šumvaldu * 1287-2012

JAK ZÍSKALI MILIČÍNSTÍ ŠUMVALDSKÉ PANSTVÍ

Došlo k tomu několika sňatky. Páni ze Šumvaldu i jejich dědicové Zvolští a Miličínští byli katolíci a manskými svazky spojeni s Olomouckým biskupstvím. Rody daly v této pohnuté době tři biskupy: Pavla z Miličina, Konráda a Bohuslava ze Zvole. Z doby husitské zůstala v Šumvaldě rozbořená tvrz, v roce 1464 byla nazývána jen tvrzištěm, locus municiosus. Toto zboží dědil roku 1437 po ve válce zemřelém Janu ze Šumvaldu **Markvart ze Zvole**. Proti tomu se ozval ještě jeden člen šumvaldského rodu jménem Viktorin a podle zápisů v zemských deskách ne marně. Zachránil ještě něco v Šumvaldě, Měrotíně a v Lipínách, ale pak o Šumvaldských není ani zmínka.

Markvartův bratr **Petr ze Zvole** měl za manželku **Annu ze Šumvalda** a za dob husitských válek seděl na zvolské tvrzi. Z jeho synů vynikli jako protihusitští bojovníci **Jan st. ze Zvole**, obháje Kroměříže (+ 1472) a **Hynek ze Zvole** (+ 1486). Protože neměl Markvart dědice, **dědili Petrovi synové Hynek a Zbyněk**. Když se Hynek odstěhoval na hrad Kolštýn za Šumperkem, postoupil šumvaldské zboží, ves s dvorem, tvrzištěm, kostelní podací v Šumvaldě, pak zboží v Lipínách, Plynkoutě, Hřbinci, hamry v Oskavě a krčmu ve Stančině s horami, kde se železné rudy kopou bratru **Zbyňkovi ze Zvole**. Za manželku měl Hynek **Hedviku z Miličina** (sestru Oldřicha a Beneše z Miličina).

Rodina pánů z Miličina se vzmohla v době, kdy její příslušník **Pavel z Miličina**, původně kanovník olomouckého kostela, se stal roku 1435 olomouckým biskupem. Zboží šumvaldské získala v druhé polovině 15.století. Skládalo se ze vsí Šumvaldu, Lazců, Sokolomě, Břevence, Plinkoutu, Stránky (část Moravské Libiny) a Mírotínka, ale nemělo ještě pevného trvalého rozsahu. Vsi přibývalo a ubývalo a nebývaly v jedné rukou, neboť byla rodina početná a dělila se o tento svůj statek. Časem získala i jiné vsi v okolí – Střítež, části Klopiny, Veleboře, Hradce, Džbánova (Bylo to bývalé panství střítežské).

Podíváme-li se na mapu, vidíme, že se panství pánů z Miličina rozkládalo kolem vsi Šumvaldu na všechny strany, takže Šumvald tvořil jakési středisko jejich majetku. V soudních zápisech při sporech v rodině Miličínských i s jejich sousedy poznáváme podrobně jména usedlíků v jednotlivých miličínských vesnicích a máme možnost poznat obyvatelstvo i podle národnosti. Z hojných zmínek o jejich usedlých vidíme, že to bylo až do počátku 17.století téměř ryze české panství. Ze všech miličínských vsí zůstaly stále českými jen Šumvald a Lazce, kdežto vesnice Horní Sukolom, Plinkout, Břevenec, Mírotínek, Mor. Libina a Ruda byly později poněmčeny.

Miličínové měli ve znaku pokosem dělený štít shora žlutý, dole

černý podle obrazu na půhonných knihách biskupa Pavla (dle Heraldiky II 174). Pečeť Viléma Mládence z Miličina a na Šumvaldě štít pokosem dělený s dvěma roztaženými křídly, totéž bylo vyobrazeno na pomníku Ludmily z Miličina 27.6.1591 v Holešově.

Členové rodiny měli také příjmení Mládenec a psali se Mládenecové z Miličina. Ze všech vynikl zejména **Vilém Mládenec z Miličina**. K svému panství získal také část vsi Ruda, v níž se dolovalo na železnou, zlatou a stříbrnou rudu.1). Dolování bylo hlavní příčinou úpadku panství Miličínských, kteří byli nuceni po částech panství odprodávat

Rodina Miličínských po velkém rozmachu v 15.století upadala, odprodávala po částech své zboží, až konečně zmizelo celé v cizích rukou sousedních pánů úsovských, kteří je pak přičleňovali k svému panství a hradu Úsov. Roku 1517 vkládá a vepisuje do zemských desek Vilém Mládenec z Miličina a na Šumvaldě Jiříkovi z Vlašimě, co měl ve vsích Stříteži. Klopíně, Džbánově, Veleboři a Hradci.2) Úpadek pokračoval dále. Tak roku 1536 byl nucen Vilém Mládenec zemským soudem předat svůj majetek v Šumvaldě, Rudě, Libině a Mírotínku 3).

Roku 1535 prodala Kryštofovi z Boskovic a na Třebové paní Lidmila z Miličina svůj majetek v Šumvaldě, Břevenci, Mírotínku a Plinkoutě. R.1548 prodal Oldřich Mládenec panu Jetřichovi Černoorskému z Boskovic svůj podíl – část Plinkoutu, hamr na řece Oskavě s horami železnými, díly v Lazcích a v Libině na Stránci. Poslední jmění prodala vdova po Oldřichovi Mládenci z Miličina roku 1569 (šumvaldské rybníky a část Sukolomi) Albrechtu Černoorskému z Boskovic. Jan Štolbaský z Doloplat a Lidmila z Miličina prodali dvůr v Šumvaldě s polovinou kostelního podací a ves Novou. Tím celý původní majetek Miličínských připadl k Úsovu

Z prodejních listin (r.1535) a úsovských robotních záznamů, napsaných před r. 1620, poznáváme, že byl Šumvald rozdělen v jediném rodě Miličínských na dvě vrchnostenské strany: na větší tzv. „Paní stranu“, stranu paní Lidmily z Miličina a na „Panskou stranu.“ V pondělí na sv.Ludvíka krále r. 1533 dala paní Lidmila z Miličina svým poddaným „Obdarování“ – výsadní listinu, kterou vyměřuje jejich robotní povinnosti a dává jim právo odúmrtí, tj. aby mohli svobodně nakládat s dědictvím svých usedlostí. Z listiny se dovídáme, že její díl v Šumvaldě (tzv.“Paní strana“), dolní konec po pravém břehu potoka, byl oproti ostatním ve značné výhodě, protože jeho robotní povinnosti byly stanoveny na snesitelnou míru. Obdarování paní Lidmily z Miličina uchránilo do budoucna aspoň část poddaných od nejtěžší roboty.

1) O dolování podrobně psáno v kapitole „Spory Miličínských s pány ze Sovince a osudy dolů rudských“ v šumvaldských novinách“ č.12 roku 2006. - 2) ZDO XXIV/28. 3) ZDO XXIV č.28)

(Mgr. Miloslav Makas)

1932

Zima byla sice dlouhá, ale mírná, téměř bez sněhu. Před vánočními svátky několik dní tuhá, suchá zima. Ve svátky nastalo zhoršení, deště s nočními přímrazky způsobily ledovici nebezpečnou pro chůzi i jízdu.

První týden v lednu 1932 vydatně pršelo a hrozilo zátopy a povodněmi. Také v Šumvaldě „Na Drahách“ při silnici k Libině se ocitaly domky v nemilé situaci zavodnění. 10. února byla největší zima -19°C. Teprve v březnu přišel sníh, který se střídá s deštěm a

posunul počátek jarních prací až do poloviny dubna. 13. dubna začaly polní práce. 1. dubna byla první bouře nedaleko na horách. 23. dubna se naposledy ve třídách topilo. V druhé polovině března začala mezi dětmi spalničková epidemie – přišla na své cestě ze severní Moravy a navštívila tři čtvrtiny žactva. Proto byla docházka v nižších třídách až skoro do poloviny května velmi nepravidelná. Květen byl horký a suchý, červen mokrá a chladná. Na počátku července byla velká sucha a vedra, 7. července bylo na slunci 40°R. Od 8. července bylo bouřlivé a oblačno až do konce měsíce s málo vydatnými dešti. 19/7 začaly žně s pěknou úrodou, ale málo peněz za ni. Srpen a září měly velmi pěkné, suché a teplé počasí – marné bylo volání po dešti. Málo vlaštovek - mnoho much! Bylo mnoho ovoce všeho druhu, jen hrušek bylo málo, jablka byla ze dvou třetin červivá. Pěkné počasí z prázdninových měsíců trvalo i celý měsíc září, až na velkou vichřici 17/9 a bouřku 18/9. Říjen byl proměnlivý – 6/10 byl první mráz, 18. a 19. října velká vichřice. 2. listopadu se objevil na horách za Břevencem sníh, 23/11 padal v Šumvaldě první sníh s deštěm. V první polovině prosince pěkně mrzlo bez sněhu. Od 14. prosince až do 10. ledna 1933 trvaly každodenní mlhy, které přimrzaly, působily ledovici a jinovatku, která způsobila velké škody na stromech, hlavně v lesích, na telefonním vedení aj. Zvláště utrpěla mnoho škod Českomoravská vrchovina. (šk.kr.)

(Mgr. Miloslav Makas)

Pokračování pamětí o vývoji mechanismu v zemědělství

Asi v roce 1927 zakoupil otec společně se sousedy Aloisem Pirklem č. 76 a Janem Kyselým č. 71, kombinovaný čtyřřádkový secí stroj na cukrovku, který předně zasel do řádků umělé hnojivo a následně semeno cukrovky, které zahrnul a úzkým válečkem zaválel. Ušetřilo se tím značně tehdy drahého umělého hnojiva. Tento stroj jsem používal ještě i já za soukromého hospodaření do roku 1957, ovšem po různých technických úpravách. Dalším takovým užitečným strojem bylo jednokoňské rozmetadlo umělých hnojiv o záběru 3 m šíře. Osvědčilo se zvláště při rozmetání velmi účinného, ale zdraví velmi škodlivého a při ručním rozhazování nepříjemného a nebezpečného vápnodusíku, (dusíkaté vápno). Pamatuji si dva případy úmrtí na otravu krve z rozhazování vápnodusíku. Bohužel v našem sousedství. V roce 1927 zemřel Jan Kyselý, hospodář z č. 71 – 42 roků a devatenáctiletý František Balcárek č. 77 – selský syn v roce 1933.

Vápnodusík jsem s oblibou úspěšně používal i já, ale smíchaný s draselnou solí a Tomasovou moučkou aplikované koňským rozmetadlem. Osvědčilo se mi to hlavně pod cukrovku, značně to působilo proti ponravám, které tehdy velice škodily mladým rostlinkám cukrovky. Na ledkování vyjednocené cukrovky jsme měli ruční trakařový dvouřádkový vysévač ledku přímo na řádky. Na setí semínka jetele, vojtěšky, travních semen, jsme měli též praktický trakařový „stroj“, záběr 3 m. Ještě existuje a je funkční. Ještě pamatuji, že řepa se plečkova ruční plečkou. Někdy v roce 1929-1930 vím, že jsem chodil ještě do obecné školy, otec zakoupil třířádkovou koňskou plečku. Tu sestrojili a vyrobili bratři Jan a Kuneš Krylovi, mistři kováři. Ještě existuje. Též pluhy měly svůj vývoj, dřevěné pluhy a dřevěné kolečka nahrazovaly pluhy železné i kolečka železné pluhy „na dva řetázky“ držely bez držení v zemi, k tomu předradličky a krojidla. Musím dodat, že předradličky (naši otcové říkali podmítací radličky) měly i naši předkové na dřevěných pluzích. Bylo nám k smíchu, když v začátcích kolektivizace předradličky vyzdvihovali političti „odborníci“ jako jejich vynález. Obracací pluhy byly i dřevěné, ale byly nahrazeny železnými, které nemusel vodit a drže, byly vyráběné továrně, speciální továrna osvědčená firma „Bäcker“.

První železný jednoradličný pluh zakoupil otec v roce 1925. Vyrobil ho šikovný kovář Ferdinand Štencl z Liboše u Štěpánova, Šumvaldský rodák. Měli jsme od něho vyrobené i první železné brány na páru koní, které jsem s oblibou užíval ještě i já, neboť pracovaly lépe než továrně vyrobené. Měli jsme od něho vyrobený i vyorávač cukrovky a tříradličný podmítací pluh, se vším se precizně pracovalo, do dneška obdivuji jeho dovednost.

Pokud pamatuji, tak sklizeň obilí se prováděla většinou koňskými žačkami, na kterých byl namontován odhrnovací plech, obilí se odebíralo pomocí srpů na obřísla. Drobní zemědělci nebo chalupníci ještě sklízeli i kosami. Ale kolikrát bylo hlavně žito tak polehlé a poválené na všechny strany, že nešlo uséct jinak než kosami. Sám jsem to zažil i já několikrát. Žačkami se sekly i louky a pícniny. Kdo neměl schopné žačky, existovaly party sekáčů, kteří za odměnu louky kosili. Na sečení obilí byly žačky postupně nahrazovány odbíračkami (lopaťáky) odpadlo ruční odebrání. Ke konci první republiky a následně za okupace začaly samovazy jen tak ojediněle, byly těžko k sehnání. Až po válce byly k mání, ovšem málokdo si to finančně mohl dovolit. Byly utvořeny „Státní strojní stanice“, které soukromníkům samovazem obilí usekly. Po dokončení socializace zemědělců po roce 1960 kombajny úplně nahradily samovazy a mlátičky. Dnes je kombajn nejlepší záhumenkový stroj. Když se uvědomíme, kolik bylo práce s obsekováním, neboť i pro žačku bylo nutné kosou uséct pokos podle meze a ouvrátí a ručně odebrat, aby žačka mohla projet, totéž bylo nutné i pro odbíračku a pro samovaz, kdežto kombajn sklídí bez obsekování. Dnešní moderní kombajny i slámu rozdrtí, odpadné sklizeň slámy, pohnoují pole.

Brambory se sázely tradičně „za pluhem“. Do boku vyorané brázdy se zatlačily sadbové brambory na vzdálenosti 35 cm od sebe, druhou brázdou se zasazené brambory zaoral a do druhé brázdy se zase sázelo. Zasazený pozemek se dřevěným valem zaválel. Před vzejitím brambor se pole uvláčilo, tím se zničil vzejitý plevel. Povyrostlé brambory se proplečkova, a prokopaly, neboť většinou se zase objevil plevel, po uschnutí plevelu se jednořádkovou plečkou obhrázkovaly. Po vybudování lihovaru 1929 se začalo pěstovat více průmyslových brambor, proto se začaly brambory sázet za důlkovačem, většinou dvouřádkovým, zasazené brambory se zahruly jednořádkovou plečkou s ohrnovačem. V případě zaplevelení se během vegetace musely proplečkovat a prokopat. Sklizeň se prováděla tradičně za pluhem a za motykou. V roce 1929 otec zakoupil společně se sousedy Pirklem a Kyselými „čerta“ na sklizeň brambor. Společně také brambory sklízeli. Na plynulou sklizeň bylo potřeba 10 lidí – 5 partů po dvou sběračích, proto si vypomáhali společně lidmi i povozy, pro každou dvojici vůz, bylo potřeba 5 vozů. Průmyslové brambory (Parnasie, Blaník) byly pozdní, sklízely se až koncem září, a to ještě byla nať dosti zelená, proto se musela uséct, usušit, shrabat na hromádky, které se pálily, byla to zábava pro děti, pekly se brambory. Na bramborách tehdy neexistovala plíseň.

(Josef Šenk st.)

SPORT

Ze střeleckého sportu v červenci a srpnu 2012

Šumvaldští pistoláři se zúčastnili během července a srpna několika soutěží:

- 7. července - **Karviná** – libovolná pistole 60 ran na 50 m – Berka Pavel 491 b. 5. místo, Šenk Josef 469 b. 9. místo
- 7. července – **Hradec n.Mor.** – lib.pistole 60 ran na 50 m – Berka Pavel 510 b. 3. místo, Šenk Josef 482 b. 6. místo
- 14. července – **Opava** – libovolná pistole 60 ran na 50 m – Berka Pavel 498 bodů 10. místo
- 15. července – **Lipník n.B.** – libovolná pistole 60 ran na 50 m – Berka Pavel 501 bodů 5. místo
- 25. srpna – **Uničov** – lib.pistole 60 ran na 50 m – Berka Pavel 500 b. 4. místo, Šenk Josef 452 bodů 6. místo

(Mgr. Miloslav Makas)

Kopaná SK – nový ročník zahájen

M u ž i: Nový soutěžní ročník jsme zahájili s řadou obměn v kádru. Odešli nebo skončili činnost: Horňák Michal, Horn Martin, Los Jaroslav a Trefil Jan. Soupisku týmu posílili: Galas Radovan (vlastní hráč), Janoušek Petr ml., Neset Ondřej, Ráb David (hostování z Uničova), Langmann Martin (hostování z Libiny). Trenér Štěpán Červený a vedoucí týmu Mgr. Lubomír Balcárek věří v kvalitní výkony a umístění v horní polovině tabulky. Bohužel hned první zápas – derby s Troubelicemi – tyto prognózy nenaplnil. Hosté nás předčili ve všech směrech a skóre mohlo být ještě výrazně vyšší. Ztráta bodů hned v prvním utkání doma byla nepříjemná. O to více překvapil výkon v Písečné. Domáci jsme zaskočili v I. poločase dvěma brankami. Bohužel jsme nedokázali přidat rozhodující třetí. Písečná stupňovala tlak a v poslední čtvrtině vyrovnala. I tak je bod z venku cenný. Důležité potvrzení tohoto výsledku jsme s Mohelníci B zvládli. Hosté začali aktivně, ale postupně jsme převzali iniciativu, kterou ve II. poločase korunoval brankou Z. Šenk. Bohužel jsme nedokázali z několika dalších vyložených šancí rozhodnout. V nervózním závěru se hosté snažili o vyrovnání. Vše rozhodla v 89' premiérová branka P. Janouška v penaltě.

12. 8.	Šumvald- Troubelice	2 : 6	(M. Langmann, R. Galas)
18. 8.	Písečná - Šumvald	2 : 2	(P. Brijar, F. Valíček)
26. 8.	Šumvald- Mohelnice B	2 : 0	(Z. Šenk, P. Janoušek)

D o r o s t: Dorostenci zúročují zkušenosti získané v předchozích dvou ročnících, kdy kádr patřil jednoznačně k nejmladším v soutěži. Pod vedením trenérské dvojice: Jiří Kyselý a Jindřich Směkal získali ze tří zápasů dvě vítězství. Především zápasy v Horce a doma s Chválkovicemi byly ke koukání a měly svou kvalitu. Určitě mrzí zbytečná ztráta bodů se zdánlivě slabším soupeřem Újezdem u Uničova.

12. 8.	Šumvald- Újezd u Un.	1 : 2	(M. Galetka)
18. 8.	Horka n.M.- Šumvald	2 : 3	(P. Čamek, P. Maitner, M. Cigánek)
26. 8.	Šumvald- Chálkovice	5 : 2	(P. Maitner, J. Kratochvíl, J. Kroutil 3)

Statistika hráčů v ročníku 2011 - 2012 - muži

	minuty	zápasy	branky
Malínek Milan	2070	23	2
Brijar Petr	1980	22	5
Valíček František	1614	18	5
Jenáček Oldřich	1599	19	4
Malínek Jiří	1499	20	
Jořenek Tomáš	1471	17	1
Veselý Petr	1452	17	6
Hon Marek	1424	19	
Mencl Pavel	1409	17	8
Šenk Zdeněk	1408	19	3
Prášil Jiří	1350	16	1
Horňák Michal	1165	13	3
Horn Martin	1054	20	1

	minuty	zápasy	branky
Los Jaroslav	779	11	1
Michna Martin	662	18	
Brada Michal	591	13	
Trefil Jan	480	6	2
Golář Martin	150	7	
Hejný Daniel	119	3	
Kyselý Jiří	65	1	
Hejný Miroslav	58	10	1
Kratochvíl Jiří	28	2	
Petrík Pavel	26	2	1
Richter David	26	2	
Maitner Petr	8	1	
Šenk Radovan	0	1	

(zapsal Mgr. Ladislav Výhnálek)

Šumvaldské noviny vydává Obecní úřad v Šumvaldě nákladem 300 výtisků. Vydávání povoleno pod. č. MK ČR E 12535.

Příspěvky odevzdávejte vždy nejpozději k 25. dni v měsíci na Obecní úřad v Šumvaldě.

Redakce ŠN, Obecní úřad, 783 85 Šumvald 17, www.sumvald.cz / e.mail: redakceSN@seznam.cz